

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

TEORETICKÁ BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

EVŽEN SOBEK

Opava 2016

Drahomíra Otoupalová

EVŽEN SOBEK

Obor: Tvůrčí fotografie

Vedoucí práce: prof. Mgr. Jindřich Štreit, dr.h.c.

Drahomíra Otoupalová

Teoretická bakalářská práce

Slezská univerzita v Opavě

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Akademický rok: **2015/2016**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Drahomíra OTOUPALOVÁ**
Osobní číslo: **F120486**
Studijní program: **B8204 Filmové, televizní a fotografické umění a nová média**
Studijní obor: **Tvůrčí fotografie**
Název tématu: **T: Evžen Sobek**
Téma anglicky: **T: Evžen Sobek**
Zadávající ústav: **Institut tvůrčí fotografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Teoretická bakalářská práce se zabývá kreativní prací Evžena Sobka v letech 1990 až 2016.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

**BIRGUS, Vladimír a MLČOCH, Jan: Česká fotografie 20. století,
Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze/ KANT, Praha, 2010**

**BIRGUS, Vladimír a MLČOCH, Jan: Česká fotografie 20. století - Průvodce,
Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze/ KANT, Praha, 2005**

**SOBEK, Evžen: Teoretické práce české fotografické avantgardy/ Slezská
univerzita v Opavě, Opava, 2005**

Vedoucí bakalářské práce: **Prof. Mgr. Jindřich ŠTREIT, dr. h. c.**
Institut tvůrčí fotografie

Datum zadání bakalářské práce: **20. dubna 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. června 2016**

Prof. PhDr. Vladimír BIRGUS
vedoucí ústavu

V Opavě 21. dubna 2016

Abstrakt:

Evžen Sobek patří od druhé poloviny 90. let k předním dokumentárním tvůrcům na české, ale i světové scéně. Jeho fotografické projekty byly mnohokrát oceněny a jak v minulosti, tak i v současnosti jsou vystavovány v prestižních galeriích po celém světě. To je první důvod, proč jsem si ho jako autora vybrala pro svou bakalářskou práci. Dalším důvodem je jeho mnohaletá pedagogická činnost, které se věnuje v brněnské Fotoškole. Především díky jeho vedení a precizní práci, kterou vyžaduje po studentech, jsem se fotografii začala věnovat naplno. Obsah práce se věnuje tvůrčímu období mezi léty 1990 až 2016.

Klíčová slova: Evžen Sobek, monografie, subjektivní dokument, dokumentární, fotografie

Abstract:

Evzen Sobek was one of the leading documentary makers on the Czech and world scene in the second half of the 90s. His photographic projects received many awards and have been exhibited in the most prestigious galleries around the world up until the present day. This is the first reason why I chose him as the subject of my bachelor thesis. Another reason are the many years of teaching activity, which he dedicated to the Brno Photoschool. Mainly thanks to his leadership and precise work, which he required from his students, I started to work with photography for real. The content of this work is devoted to Evzen Sobek's creative period between 1990 and 2016.

Key words: Evžen Sobek, monography, subjective documentary, document, photograph

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem pouze citovanou literaturu, kterou uvádím v bibliografických odkazech.

Souhlas:

Souhlasím, aby tato bakalářská práce byla zařazena do Univerzitní knihovny Slezské univerzity v Opavě, do Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na internetové stránky ITF.

Poděkování:

Ráda bych poděkovala Evženu Sobkovi za informace, materiály a čas, který mi věnoval během rozhovorů a probírání archívu. Děkuji panu profesorovi Jindřichu Štreitovi za cenné rady a připomínky, které mi poskytl.

Obsah

1. Úvod ... 8
2. Konvent ... 11
3. Lidé Hlučínska 90. let 20. století ... 14
4. Pobyt s Jindřichem Štreitem v Anglii ... 18
5. Romové ve městě ... 21
6. Ecce homo ... 26
7. Home sweet home – Má vlast ... 31
8. Blue Dreaming ... 33
9. Hidden Landscapes ... 37
10. 267.277 Square Miles of Heaven ... 39
11. Frame ... 40
12. Pedagogická činnost ... 41
13. Komerční tvorba ... 43
14. Rozhovor s Evženem Sobkem ... 46
15. Evžen očima kolegů ... 49
16. Závěr ... 52
17. Seznam výstav a ocenění ... 53
18. Literatura a jmenný rejstřík ... 57

1. Úvod

Evžen Sobek se narodil 4. června 1967 v porodnici U Šilhanů v Brně. Otec vyučoval na Vysokém učení technickém v Brně základy strojírenství a matka pracovala jako vrchní zdravotní sestra v Tělovýchovném ústavu lékařství, později Ústavu sportovní medicíny v Brně. Na rozdíl od mnoha fotografů, kteří se focení věnovali od mala, Evžen Sobek se pro něj nadchl až v pátém ročníku VUT. Z rodiny fotografoval především otec, nejčastěji snímky rodinného charakteru. Používal k tomu středoformát 6x4,5. Pořízené snímky vyvolával jednou za čas ve fotokomoře na VUT, která byla k dispozici. Doma ji nikdy neměli. Když bylo Evženovi asi osm let, pomáhal otci poprvé s vyvoláváním fotografií. Strávili takto celý den a Evžen na to vzpomíná jako na velkou událost, velmi ho bavilo sledovat otce u práce. Tehdy se ještě zájem o fotografii plně nerozvinul. O několik let později dostal Evžen svůj první ruský fotoaparát na kinofilm značky Vilja. Podle vzpomínek na něj naexponoval pouze jeden film na srazu historických veteránů. Fotografie vyšly povětšinou neostře a trochu rozmazané. Tím jeho první kontakt s focením skončil a zájem o ně se objevil až na konci vysokoškolského studia. Původně chtěl Evžen Sobek studovat design automobilů, ale tento nápad se neshledal s podporou rodičů. Absolvoval tedy obor počítačové navrhování strojních soustav.

Roku 1989 vypukla listopadová revoluce. Fakulta se v těch dnech mění na místo distribuce letáků, úsilí o očistu školy od zprofanovaných lidí a stává se i dočasným obydlím studentů. V důsledku toho si Evžen Sobek o jeden rok studium prodlužuje, a tak se setkává s učitelem angličtiny Frankem Koukalem, který v něm probouzí nadšení pro fotografii. V té době už je Evžen definitivně rozhodnutý, že práci strojního inženýra dělat nebude. Přemýšlí spíše o odchodu do zahraničí, neboť mu politická situace

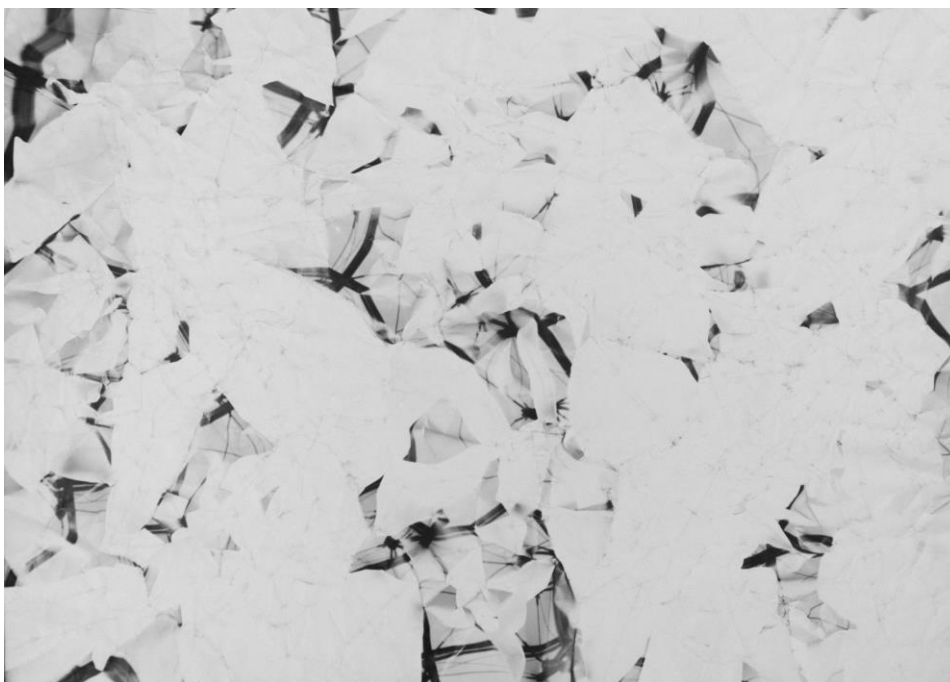
v tehdejší Československu nevyhovuje. Po změně situace v roce 1989 odchod přehodnotí a studium na VUT úspěšně dokončí. Frank Koukal přišel do Čech jako bývalý emigrant učit angličtinu. Jako nadšený fotoamatér dal Evženovi impuls k fotografování.

Po dokončení studia na VUT Evžen vyjíždí do Řecka na dvouměsíční brigádu a za výdělek si pořizuje svůj první fotografický aparát. Po návratu do Čech navštěvuje lidovou školu umění pod vedením Michala Vystavěla a připravuje experimentální soubor k přijímacím zkouškám na ITF v Opavě. Michal Vystavěl byl spíše výtvarník než fotograf, zabýval se především malbou a vytvářel různé objekty z provázků.

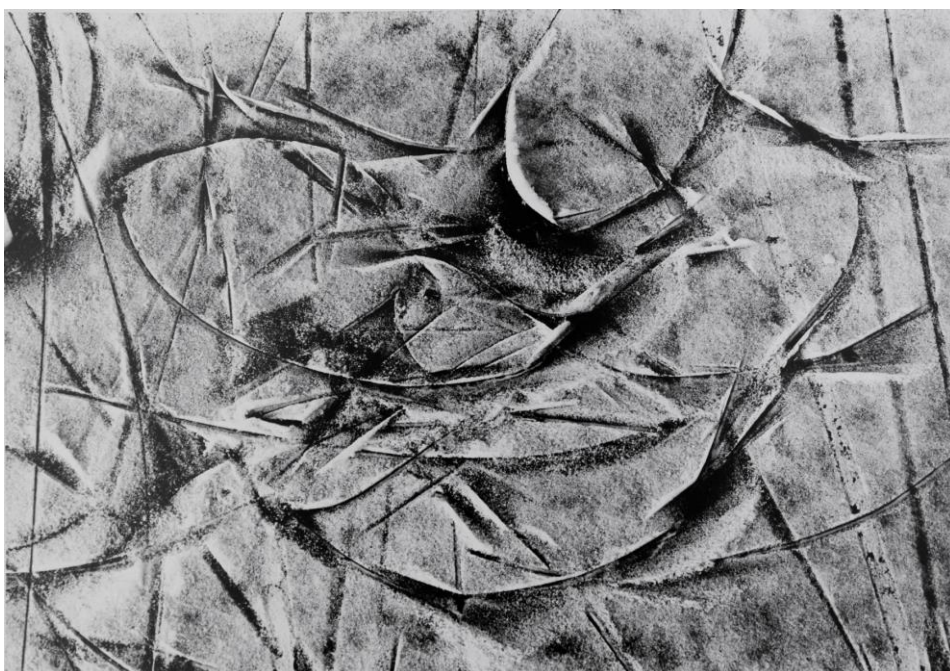
Ve cvičeních, které během přípravy vytvářeli, zaujalo Evžena především kolorování. Evžen používal techniku kolorování barevnou tuhou. Podobně koloroval i Jan Saudek, ale ten nanášel barvu jenom linkou. Fotografický soubor k přijímacím zkouškám na ITF vznikl v domě pana Vystavěla, který si ho tehdy koupil, a Evžen mu ho pomáhal vyklízet. Dům byl více jak sto let starý, obývala ho předtím starší paní, která tu po sobě zanechala téměř celý svět z roku 1920. Na snímcích Evžen zúročil nahromaděné objekty, atmosféru a za dlouhých expozic vytvořil soubor, který v závěru koloroval. Dokumentu se začal věnovat až během studia na ITF, dříve experimentoval s fotogramy, fotopapíry koloroval pastelem, různě je mačkal a překrýval. Experimentální soubor na přijímací komisi značně zapůsobil, a započalo tak studium na ITF Opavě. Zpočátku se chtěl Evžen věnovat především art fotografii, ale v prvním ročníku studia zjistil, že sám život je dost „art“ už sám o sobě, mnohdy ještě zajímavější, než když musíte něco vymýšlet. Začal se tedy věnovat především dokumentární fotografii, která je dostatečně kreativní.

U fotografie je pro Evžena velmi důležité, aby nebyla jen jakousi uzavřenou ilustrací, ale aby mohla žít svým vlastním životem a především, aby fungovala i v budoucnosti.

Během studia se setkává s Jindřichem Štreitem, se kterým spolupracují na projektu Lidé Hlučínska a v rámci jeho pracovního pobytu v Anglii mu asistuje.

Obrázek 1 Fotogram z přijímacího řízení na ITF v Opavě, Evžen Sobek, 1990

Obrázek 2 Fotogram z přijímacího řízení na ITF v Opavě, Evžen Sobek, 1990

2. Konvent

Na počátku studia na ITF zaujal Evžen Sobek velmi citlivými dokumentárními fotografiemi z prostředí mnichů žijících v premonstrátském klášteře v Želivě. Jednalo se tehdy o cvičení do reportážní fotografie a poprvé se tu Evžen dotýká dokumentu, který se poté stane ústředním bodem jeho života. Zvolené téma si možná vybral i proto, že odtud jeho rodina pochází a bude tedy možné se k němu několikrát vrátit, aby vytvořil ucelený soubor. V tomto dokumentu se autor nezabýval složitými otázkami z oblasti teologie ani nechtěl propagovat náboženství. Snažil se o přiblížení života mnichů za zdmi kláštera a zároveň ukázat i bytí mimo něj. Chtěl vytvořit jakousi spojnicí mezi nimi a ukázat, že v klášteře žijí mniši stejným způsobem života jako my. Zachycuje je velmi citlivým způsobem při činnostech duchovních, jako například při modlitbě, nebo při naprosto běžných pracích.

Na snímcích mniši věší prádlo nebo se věnují jiné pracovní činnosti. To vše by se neuskutečnilo, kdyby s nimi nenavázal blízký přátelský vztah a oni mu nedovolili vstoupit do jejich světa.

Zajímavá je i samotná historie kláštera. Želivský klášter byl založen roku 1139 pražským biskupem Otou, českým knížetem Soběslavem a jeho manželkou Adlétou.

Za více než 860 let své existence prošel mnoha změnami, kterých si můžeme povšimnout právě na fotografiích Evžena Sobka. Po druhé světové válce dochází v klášteře k obrovským změnám. Ještě za první republiky poměrně dobře fungující centrum duchovního i kulturního života se mění na internační tábor. Premonstráti jsou z kláštera vyhnáni a přemístěni do Broumova. Do internačního tábora jsou umístováni politicky nepohodlní kněží a řeholníci, mezi nimi např. Kardinál František Tomášek, arcibiskup Karel Otčenášek a další. V ambitech kláštera připomíná vězněné duchovní jedna ze stěn popsaná jejich jmény. Klášterem tehdy prošlo více než 400 násilně vězněných duchovních. V roce 1956 dochází k uzavření tábora a celý objekt je předán k užívání Psychiatrické léčebně v Havlíčkově Brodě, ta ho využívá až do roku 1993, část areálu až do roku 2007.

Působení psychiatrické léčebny se na budovách kláštera velmi neblaze podepsalo. Řada

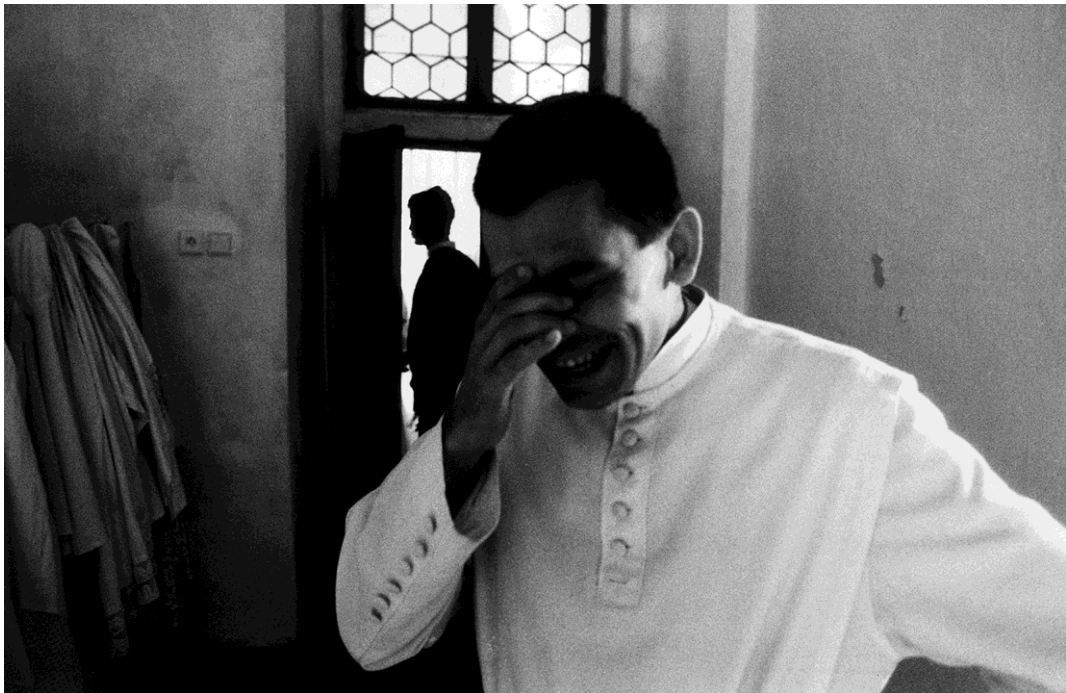
necitlivých úprav v interiéru se opravuje dosud. Zahrada kláštera byla zcela zničena. V roce 1993 se premonstráti mohli do objektu vrátit a započít s opravami.

Právě v této chvíli zazvonil Evžen Sobek u dveří kláštera a zeptal se, zda by mohl v objektu fotografovat. V té době zde bydlí asi 10 premonstrátů. Evžen se zde mohl volně pochybovat a zachycovat atmosféru. K dispozici měl i svou vlastní celou, ve které přespával. Podobným sakrálním tématům se věnovali například Jindřich Štreit a Pavel Dias. Jindřich Štreit v cyklu fotografií Brána naděje a Prozřetelnost boží. Velmi citlivě kombinuje snímky ze života kněží a řádových sester s fotografiemi lidí, kteří se k víře obrací v nelehkých životních situacích, například drogově závislí. Pavel Dias se v souborech Torzo, Židovská Morava a Slezsko a Židovské Čechy a Izrael zabývá především otázkou judaismu, cyklus fotografií pak nazval Hlubiny paměti.

Ke klášteru v Želivě se Evžen každoročně vrací v rámci pedagogické činnosti jeho Fotoškoly v Brně. Během kurzu se účastníci snaží zachytit místní víkendovou událost – pouť, festival, slavnost či soutěž hasičů a podat o ní ucelenou reportáž.

Obrázek 3. ze souboru Konvent, 1993

Obrázek 4. ze souboru Konvent, 1993

Obrázek 5. ze souboru Konvent, 1993

3. Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století

V letech 1994 – 1995 vznikl pod záštitou Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě a ve spolupráci Kulturního domu Dolní Benešov a Slezské kulturní a vzdělávací nadace Hlučínska projekt pod názvem **Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století**. Společně s pracemi Tomáše Pospěcha a Martina Popeláře patří dílo Evžena Sobka k nejzdařilejším. Na fotografiích, pořízených v okolí Sudic, Dolního Benešova a Kravař pracuje Evžen Sobek s vizuálními symboly a vyhledává si témata, která jsou mu vlastní. V rámci tohoto projektu vystavují v Sudicích v roce 1994 také Vojtěch Bartek, Martin Popelář, Jakub Sobotka, Jindřich Štrejt, Lucie Škvorová a Kateřina Vladárová.

Obrázek 6. Úvodní workshop k projektu Lidé Hlučínska, foto z portrétního ateliéru v Kravařích, E. Sobek, K. Vladárová, J. Štrejt, L. Škvorová, M. Popelář, Kravaře, 1994

„Evžen Sobek v nich prokázal obdobný humanismus, citlivost, bezprostřednost, schopnost navázat s fotografovanými vztah plný vzájemné důvěry.“ (1)

O historických souvislostech na poli mezinárodní fotografie píše Vladimír Birgus: „Lidé Hlučínska 90. let 20. století patří k největším skupinovým projektům v oblasti dokumentární fotografie, jaké se dosud u nás uskutečnily. Zatímco v USA byly obdobné projekty organizovány už v 19. století (například Bradyho projekt fotografické dokumentace občanské války) a obzvláště intenzivně ve 30. a 40. letech našeho století (za všechny jmenujme alespoň dnes už legální fotografický projekt Správy pro zabezpečení farmářů, v němž více než tři desítky předních fotografů pod vedením sociologa Roye Strykera zachycovaly nelehký život ve venkovských oblastech USA v období velké hospodářské krize, řadu projektů skupiny Foto-liga, zaměřených na životní styl etnických menšin v New Yorku, či fotografický projekt firmy Standard Oil, v němž fotografové, opět pod vedením Roye Strykera, vytvořili široce pojatý a mnohovrstvý obraz využití nafty v americké společnosti, který je to značné míry obrazem USA v letech 1943 – 1950).“ (2)

Obrázek 7. Úvodní workshop Lidé Hlučínska, na snímku zleva: starosta Sudic, J.Štreit, M. Popelář, K. Vladárová, L. Škvorová, Sudice, 1994

Celý projekt byl organizačně zajištěný Vojtěchem Bartkem, ze sociologického hlediska ho koncipoval Jiří Siostrzonek a uměleckého vedení se ujal Jindřich Štreit, který sám realizoval řadu dokumentaristických fotografických projektů v různých částech světa. V souboru jsou čteně zastoupeny fotografie zobrazující výjevy z rodinného prostředí,

kostelů či hospod, taktéž různé události, konfrontace lidí a domácích zvířat. Na snímcích je znát silný vliv katolicismu a vytrácející se regionální svéráz. O podobných projektech u nás se dále zmiňuje Vladimír Birgus: „U nás se začaly obdobné skupinové projekty sociologicky zaměřené fotografické dokumentace intenzivněji organizovat až v 70. a 80. letech, kdy například Pavel Štěcha, Dušan Šimánek, Irena Stehli, Jiří Poláček, Dana Kyndrová a další autoři zachycovali pražskou čtvrť Žižkov v období její necitlivé asanace a přestavby a snažili se zachytit její specifickou, kdy členové skupiny Oči Jarmila a Zdeněk Fišerovi, Josef Bohuňovský, Bohumil Kotas, Jaroslav Kroužek či Antonín Wzatek pracovali na projektech Všední den, Žilinská menza, Dívčí kolej, Sídliště Vlčince, Holany nebo My 80, skupina Dokument zpracovávala téma Produktivní věk a skupina Město vytvořila soubory snímků Dítě ve městě, Volný čas ve městě a Doprava ve městě.“ (2)

Obrázek 8. První výstava projektu Lidé Hlučínska, na fotografii zleva: Vojtěch Bartek, Jindřich Štreit, Lucie Škvorová, Evžen Sobek, Martin Popelář, Sudice, září 1994

V katalogu Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století Evžen sděluje: „Interpretace každého diváka bude nad shlédnutými fotografiemi pravděpodobně odlišná, ale právě

tato různorodost ukazuje na obsahovou bohatost a komunikační schopnost fotografie. Snad tato přímota a neúprosnota v komunikaci s divákem je i důvod, proč se někteří lidé

Obrázek 9. ze souboru Lidé Hlučínska 90. let 20. století, Evžen Sobek

Obrázek 10. ze souboru Lidé Hlučínska 90. let 20. století, Evžen Sobek

neradi fotografují. Fotografie totiž o nich může prozradit něco, o čem sami nevědí, nebo co jen tuší. Mají strach před sebou samými, svojí podobou, svojí duší? Co tedy způsobuje, že k nám fotografie takto promlouvá? Každá zobrazená věc, zvíře či člověk zde představuje vlastní svět, historii, postoje, zkušenosti. Jsou to právě tyto zkušenosti, které nás oslovují? Nebo setkání a prolínání těchto světů v zobrazené skutečnosti nás nutí přemýšlet o tom: Kdo je to? Co je to? Co je za tou tváří? Co bylo předtím? Jak bude celý příběh pokračovat? ...Právě takto jsme vtaženi do osudů lidského rodu a začínáme o něm přemýšlet.“ (3)

„Ještě nesčetněkrát budou při příležitosti propagace projektu „Lidé Hlučínska“ zdůrazňována všechna specifika kraje a ani po ukončení jeho fotografické části nenechají sociologové tuto otázku nadlouho spát.

„Viděl jsem hospodyňky, které v dešti, v zástěře, s dřeváky na nohou a s kartáčem, práškem, kbelíkem a s hadrem drhly v sobotu ráno chodníky ke svým domům, poznal jsem spoustu zvláštních zvyků i poetických pošetilostí. Jste jiní. Ale krásně jiní. Je to váš kraj, on vám vtiskl ono „prajzáctví“, jako vy jste dali tvář tomuto kraji. Nebyli jsme tu proto, abychom se vysmívali, ale abychom poznávali, srovnávali a dostali kus vašich životů na film. A vám všem patří srdečný dík, že jste nám to umožnili. To, že dnes pročítáte tento katalog, který doprovází výstavu fotografií, je i vaší zásluhou.“ (4)
Glosoval Tomáš Pospěch na závěr katalogu.

O několik let později, v roce 2004, se už v roli pedagoga ITF účastní nového projektu, který je realizován v Opavě. V rozhovoru pro dvouměsíčník Listy zmiňuje, že práce na podobných zadáních je jedinečnou příležitostí pracovat po boku lidí, kteří patří ke špičce ve svém oboru a zároveň umožní vyzkoušet si, co to dokumentární fotografie skutečně je.

4. Pobyt s Jindřichem Šteitem v Anglii

V roce 1995 dostal Jindřich Štreit pozvánku od Side Gallery v Newcastleu upon Tyne. Side Gallery, do dnešních dní fungující galerie, se může pyšnit sbírkou čítající více jak 28 000 fotografií. Jindřich na cestu hledal asistenta, který by zajišťoval veškerou

komunikaci, servis produkce, plán, kde je možné fotografovat, a vyřizování s úřady. Oslovil tehdy Evžena, který zrovna ukončil první ročník. Znali se z projektu Lidé Hlučínska. Evžen s návrhem souhlasil a pobyt v Anglii považuje za výbornou zkušenost. Objevil, jak celá věc funguje, jak projekty zajišťovat a organizačně řešit. V Newcastleu strávili dva měsíce, od března do května roku 1995.

Obrázek 11. u Markéty Luskačové v Londýně, Notinghil, 1995 - foto M. Luskačová

Měl možnost fotografie pořizovat ve dvou odlišných oblastech. První byla bývalá hornická vesnice v lokalitě, která byla dříve hodně průmyslová. Po uzavírce dolů se poměry i styl života zde značně změnily, průmysl utichl. Druhým tématem byl život lidí, kteří vlastní koně klusáky a žijí značně alternativním stylem života – v karavanech, více po svém, mimo ruch měst. Protože Jindřich Štreit považuje vesnici za svoje životní

Obrázek 12. s Markétou Luskačovou a Peterem Župnikem, u Markéty v londýnském bytě, Nottinghill, Londýn, 1995, foto J. Štreit

Obrázek 13. Evžen Sobek a Richard Grassick ze Side Gallery, Newcastle upon Tyne, 1995, foto Jindřich Štreit

téma, zvolil si první možnost. Na počátku cesty byli domluveni, že si občas Evžen pořídí také nějaké snímky, ale situace se často podobaly a oba reagovali podobně, takže se Evžen rozhodl, že bude celou událost dokumentovat. Pořídil tedy fotodokumentaci cesty a zároveň zařizoval komunikaci s úřady a plán cesty. Mnohdy situace vyžadovala, aby lidé na snímcích spolupracovali nebo něco podnikli, takže fungoval i jako tlumočník. Po dokončení práce proběhla výstava a několik fotografií bylo zařazeno do chystající se knihy.

Na fotografiích pro galerii Side pracovali i další čeští velikáni, jako například Markéta Luskačová, která tu v 70. letech fotografovala pláž.

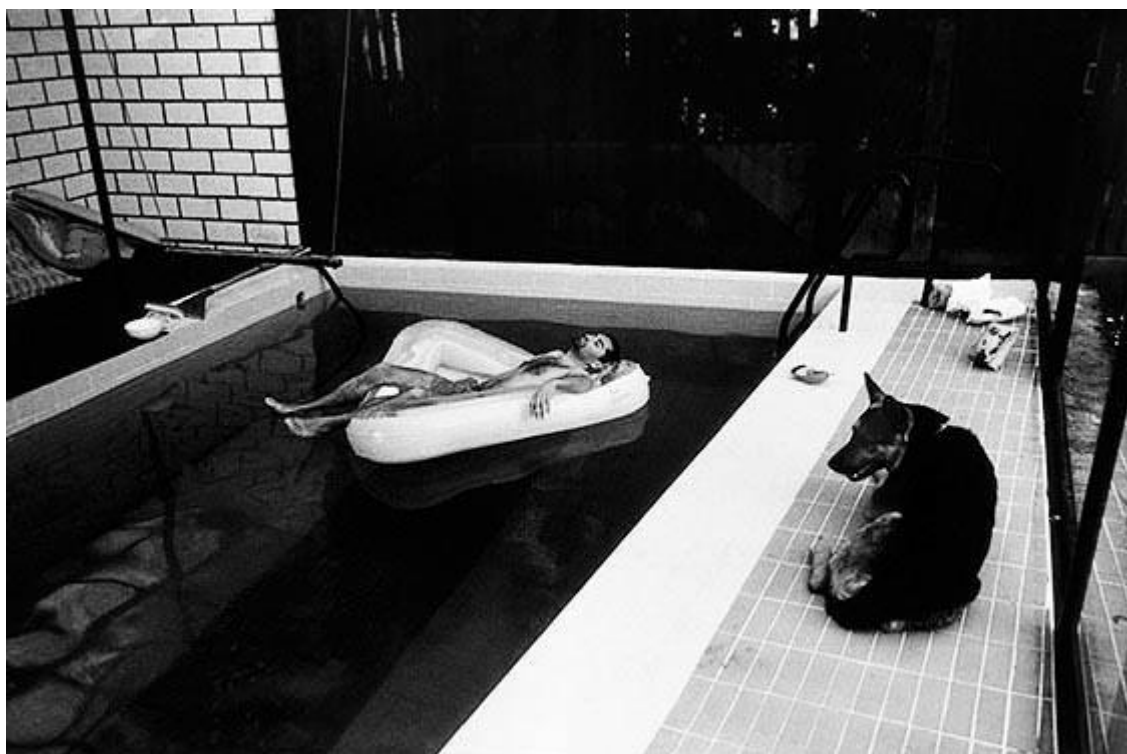
Obrázek 14. v oblíbené restauraci M. Luskačové, Spital Fields, London, 1995, foto M. Luskačová

5. Romové ve městě

Na počátku spolupráce Evžena Sobka s Muzeem romské kultury byla konzultace s ředitelkou muzea Ilonou Lázníčkovou, která se týkala fotografické techniky pro pracovníky muzea.

„Pracujeme v terénu, kde sbíráme materiál, a tak bychom měli být i fotografy.“ (5)
Prvním překvapením pro Evžena Sobka bylo, že muzeum nedokumentovalo tehdejší

situaci Romů, která se odehrávala v blízkosti sídla muzea. Místo toho vyráželi na vědecké cesty do Rumunska, odkud přiváželi historické předměty. Evžen Sobek získal peníze od sponzorů (Český Telekom, ČEBUS) a odstartoval nový dokumentární projekt realizovaný v letech 1998 – 1999.

Obrázek 15. ze souboru Romové ve městě, Evžen Sobek

Hlavním tématem toho roku byl odchod romských rodin do Anglie a Kanady. V ulicích se tak pohybovalo mnoho bulvárních fotografií a mohlo by se tedy zdát, že dostat se do romské komunity bude v tuto dobu náročné. Evžen Sobek si zvolil pro příchod mezi ně příznivý čas a zavítal do brněnských ulic obývaných především Romy poslední večer v roce, tedy na Silvestra.

K velkému štěstí autora obdržel pozvání na rodinnou oslavu a velkou zabíjačku, kterou pořádá většinou více romských rodin dohromady. Čekala ho tak podobná práce jako při pořizování snímků do projektu Konvent. Společnost, která je jistým způsobem uzavřená, není snadné do ní proniknout, aby autor mohl pořídit snímky nepostrádající psychologickou a sociální hloubku. Během práce vznikaly paralelně dva soubory, které snímal Evžen dvěma fotoaparáty. Výtvarné fotografie, které zařadil autor do portfolia

a snímky na přání, které Romům prodával. Romové většinou chtěli klasické rodinné fotografie, typu „Vyfoť mě s bráchou u mercedesu“ apod. nebo fotografie svateb a podobných událostí. Jak poznamenává autor, placení snímků bylo nutností, neboť Romové si věci, které dostanou zadarmo, neváží. Stanovil pevnou taxu deset korun. Spokojenost tedy byla na obou stranách a zároveň se na doporučení rozšiřoval okruh fotografických lokalit.

Obrázek 16. ze souboru *Romové ve městě*, Evžen Sobek

Sobkův cyklus „Romové ve městě Brně“ byl vystavován také v rámci výstavy „Jiný svět?“ Výstavu v roce 1999 pořádal Dům umění v Opavě ve spolupráci s ITF Slezské univerzity v Opavě. Společně se tu představily fotografie v rámci putovní výstavy a stejnojmenné publikace „Náš svět“, projektu „Svět pod lupou“ autorů Garyho Freemana a Björna Steinzema z prostředí střední školy pro slabozraké a nevidomé, rozšířené o ateliérové snímky Jiřího Štenska s portréty mentálně postižených.

V samostatném prostoru výstavní síně byly vystaveny fotografie Evžena Sobka přinášející příběh městské chudoby, velkých rodinných klanů, narušených hodnot a vztahů až k romským homosexuálům. Výstavu uzavíral soubor Jindřicha Štreita,

rozsáhlý projekt pod názvem „Cesta ke svobodě“.

Výstavu komentoval týdeník okresu Opava Kamelot: „Výstavu fotografií známého českého fotografa Jindřicha Štreita a jeho žáků Daniela Šperla, Garyho Freemana, Elkea Vuka Latinoviče, Vlado Bohdana, Nancy L. Bridgesové, Christofa Höllera, Björna Steinze, Kerstina Hackera, Waltera Einklera a Jarmily Šimáňové pod souhrnným názvem Jiný svět? připravil opavský Dům umění ve spolupráci s Institutem tvůrčí fotografie opavské Slezské univerzity. Soubory černobílých fotografií Cesta ke svobodě, Náš svět, Svět pod lupou, Liščina, Romové ve městě Brně a Portréty jsou dokumentem světa, o kterém běžná veřejnost moc neví, nebo někdy spíše nechce vědět. Je to svět za zdmi sociálních ústavů a psychiatrických léčeb, odvrácený svět narkomanů, ukazuje svět brněnských Romů či svět nevidomých. Je to svět, jehož projevy nepatří k běžně diskutovaným tématům v „naší“ společnosti, je to svět, který nám připadá cizí, zvláštní.“

Během roku 1999 nafotil Evžen Sobek další soubor, který z jeho tvorby takříkajíc vybočuje. Soubor aktů vytvořil pro brněnský klub Philadelphia, který pravidelně nabízí tvorbu českých umělců, malířů a fotografů. Evžen v klubu vystavoval už dříve fotografie z Želivského kláštera a později představil návštěvníkům svůj pokus o akt.

V rozhovoru zmínil, že to byla spíš taková „taškařice“, více se k souboru fotografií vyjádřil pro Studnu bulletin.

Jak ses dostal od dokumentu k mužskému aktu?

„No, vlastně přes další projekt, na kterém pracuji už asi rok a ještě nějakou dobu budu – Romové ve městě Brně. Dostávám se do různých rodin a prostředí, od někoho jsem dostal kontakt na Tibora a přes něj jsem se seznámil s Tomášem, který mi nabídl, jestli bych si nechtěl udělat výstavu v Philadelphii a jestli bych nechtěl zkusit nafotit mužský akt. Protože jsem už akty dělal, tak jsem tu nabídku přijal a se dvěma kluky nafotil to, co je tady teď vystavené.“

Je pro tebe nějaký rozdíl mezi mužským a ženským aktem?

„Nějaké rozdíly tam jsou, některé věci jsou specifické, třeba svalstvo. U holek mě takové ty vypracované typy nesedí. Ale při focení jde vždycky o to, zachovat si od modelů určitý odstup. Focení nejde dohromady s takovýma těma jinýma věcmi, ty

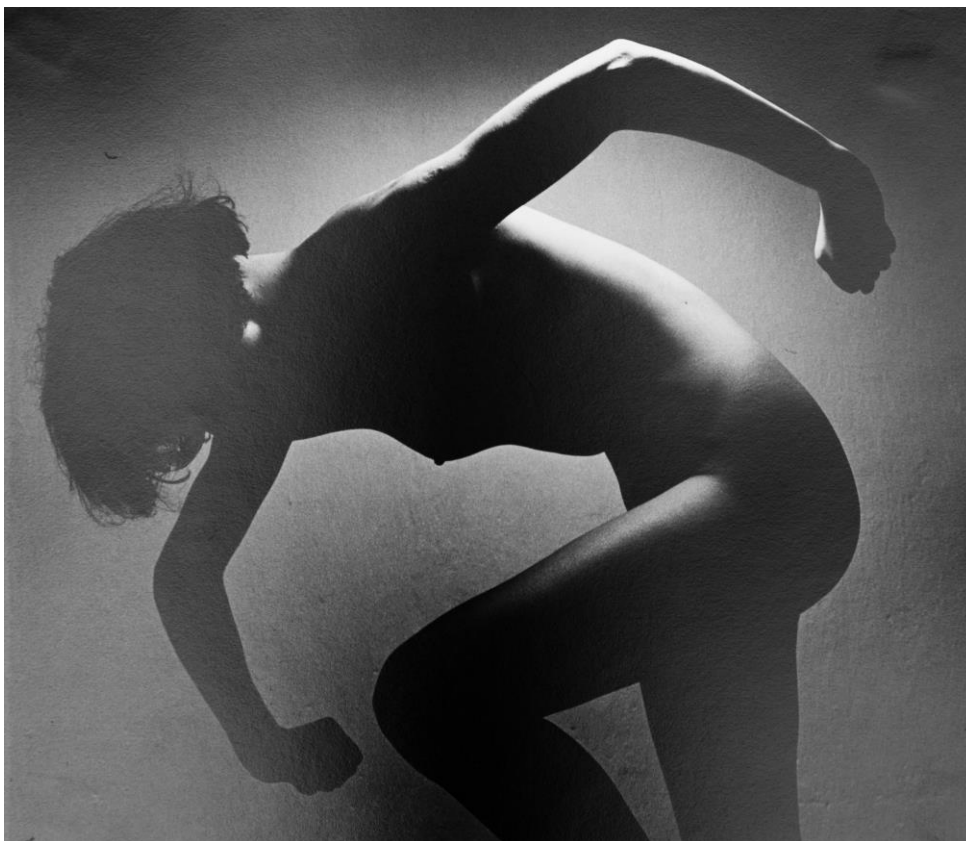
se mají případně odehrát jindy. Nejde o to, že by se holky nebo kluci fotili líp. S každým se spolupracuje jinak, někdo se hýbe sám, někoho musím režírovat. Vždycky mám jakousi základní představu, ale z dokumentu jsem zvyklý improvizovat a reagovat na situace, které přicházejí. Model někdy přijde na nápady, které se dají rozvinout dál. Při focení je důležité, aby mezi mnou a tím, koho fotím, byla vzájemná důvěra, otevřenost a společná snaha o nejlepší výsledek.“

Jak se ti spolupracovalo s klukama?

„Docela dobře. Fotili jsme tři dny, z kontaktů jsem nazvštěoval asi osmdesát fotek. Teď je tady vystavených asi dvacet a do konce února se ještě obmění.“

Jak děláš výběr toho, co vystavíš?

„Podle toho jak ty fotky pociťuji, jestli vystihly to, co jsem chtěl. Ale čím později se k nějakému cyklu vracím, tím míň fotek vybírám. Ta změna je asi dána tím, jak se člověk vyvíjí a které věci považuje pořád za důležité.“

Obrázek 17. ze souboru aktů, Evžen Sobek, Brno, 1999

Obrázek 18. ze souboru aktů, Evžen Sobek, Brno, 1999

6. Ecce Homo

Mnohé fotografie z cyklu Romové ve městě se staly součástí dalšího tematicky volnějšiho souboru, *Ecce homo*, pod vedením Vladimíra Birguse, se kterým Evžen Sobek završil praktickou část magisterského studia na Institutu tvůrčí fotografie. Evžen v něm projevil ještě výrazněji svůj subjektivní pohled na svět, zdánlivě všední situace v sobě skrývají cosi mysteriózního, tajemného a nedopovězeného. Soubor fotografií *Ecce homo* je tedy především o lidech, o unavené lidské duši a konzumní společnosti, jež ji obklopuje. Do souboru jsou zařazeny jak fotografie z prostředí Romů v Brně, tak nově pořízené snímky z cest po Francii, Portugalsku, Španělsku a Izraeli.

Do Francie se poprvé vypravil do malé přímořské camargueské vesnice Saintes – Maries-de-la-Mer, kde každoročně v květnu probíhá velkolepá romská pouť. Romové z celé Evropy přijíždějí uctít svoji patronku černou Sáru a tři Marie. V ulicích se zpívá, tančí a malá provensálská vesnička se mění v romskou osadu se strhující atmosférou.

Vrcholem oslav jsou dva květnové dny: 24. a 25. 5. První den se v slavnostním procesí vynášejí z kostela socha černé Sáry do moře, kde jí požehná biskup a poté se vrací za velkého jásohu zpět do kostela. Druhý den jsou pak odnášeny do moře tři svaté Marie. O rok později se vypravili na pouť společně s přáteli z ateliéru Mirou Myškou a Karlem Ponešem. Třetí návštěvu na jih absolvoval Evžen Sobek pouze s Karlem Ponešem, aby navštívili tradiční běh v Pamploně. Tento běh se koná u příležitosti oslav sv. Fermína, patrona Navarry. Po 10 denním svátku pokračovali dál na sever a pohybovali se kolem Atlantiku až do Santiaga de Compostela a poté se přes Madrid vraceli zpět. Ráno se většinou rozešli a pracovali nezávisle na sobě a večer se střetávali u lahve vína. Dalším autorem, který se dlouhodobě věnoval tématu poutí a cikánů, byl Josef Koudelka.

V letech 1962 až 1971 fotografoval cyklus *Cikáni v bývalém Československu, Rumunsku, Francii, Španělsku a Maďarsku*. Snímky tehdy nesměl publikovat, přesto za deset let práce vznikl dechberoucí sociální dokument mapující situaci Romů u nás i ve světě.

Obrázek 19. ze souboru *Ecce homo*, Evžen Sobek, Francie, 2001

Možná by se mohlo zdát, že některé z nich jsou aranžované, ale není tomu tak. Evžen vyhledává v každodenních situacích záběry s mimořádně vystavěnou obrazovou skladbou, jako například na fotografii s mužem v černém kabátu nesoucím bílý kříž v pozadí, v popředí na silnici odpočívá bílý pes, plochu fotografie roztíná prostor sestávající se z černého betonu a kostkové dlažby.

Na mnoha snímcích se setkáváme s lidmi, ale dle mého názoru na nejsilnějších fotografiích lidé nejsou. Například na fotografii s opicí přivázanou u betonového panelu, jež se snaží, seč může, uniknout z obojku, vymanit se z minimálního prostoru, který je jí dán. Podobě laděná je fotografie dvou postarších mužů s odvrácenými pohledy, jimiž sledují prostor za vysokým drátěným plotem. U většiny snímků se nesetkáme s přímým pohledem lidí do objektivu. Tvář je od nás odvrácena, nebo se střetneme jen se stínem lidí postávajících někde mimo záběr, nebo odcházejících přímo ze záběru hledáčku autora, jako na fotografii trojnohé židle a několika lidských stínů, jejichž tváře pro nás budou vždy jen tajemstvím.

V roce 2000 odeslal Sobek fotografie z cyklu *Ecce homo* do soutěže pro mladé fotografy do 35 let Mio Photo Award 2000 v japonské Osace a zaznamenal mezinárodní úspěch, neboť v konkurenci více než 500 dalších účastníků obsadil první místo. Jeden z členů poroty, japonský fotograf Jataka Takanaši, o Sobkovi v katalogu napsal: „Jde o neobyčejně zajímavé fotografie, které na první pohled vypadají jako jednoduché obrázky, ale přitom vůbec nejde o fotografie obyčejné. Zním mnoho velkých fotografů, především v USA, kteří fotografují obyčejné lidi. Sobkovy fotografie se ale od těch amerických výrazně liší. Možná, že vypadají stejně, ale nejsou stejné, mají naprosto odlišnou atmosféru. Ať už jde o jejich obsahovou, či technickou stránku, obsahují něco, co bych nazval evropským elementem.“ (6)

Obživa do té chvíle nebyla pro mladého dokumentaristu nejlehčí, sestávala z krátkodobých brigád, jež byly z časového hlediska jediným možným řešením, jak se Evžen Sobek zmiňuje v rozhovoru s Petrem Vilgusem.

„Fotografický dokument je časově náročný obor. Abych jej mohl dělat, neměl jsem žádné stálé zaměstnání, ale jen různé brigády. Dlouhá léta jsem během studií objížděl vesnické supermarketky a plnil regály instantními polévkami. Zlom přišel v roce 2000.

Obrázek 20. ze souboru Ecce homo, Evžen Sobek, Portugalsko, 2000

Obrázek 21. ze souboru Ecce homo, Evžen Sobek, Francie, 2000

Tehdy jsem poslal 20 snímků ze souboru *Ecce Homo* do soutěže Mio Awards a obdržel jsem za ně hlavní cenu.

Bylo to tolik peněz, že jsem si mohl dovolit dva roky fotografovat po světě a nemyslet na brigády ani zakázky. Přijetím ceny jsem se zavázal vytvořit do roka nový soubor, který tam budu prezentovat na autorské výstavě. I to mě stimulovalo k další umělecké práci.“(7)

Po roce se Evžen opět vrátil do Japonska se souborem fotografií, na kterých pracoval během cest po Francii, Portugalsku a Japonsku. V Japonsku setrval měsíc u přátel, kteří mu umožnili pobýt tu déle a vytvořit mnoho dalších zajímavých snímků, jež se staly součástí souboru *Ecce Homo*. Samotná instalace fotografií byla provedena týmem profesionálů v bílých rukavicích, na milimetr přesná instalace, podle představy autora uskutečněná na papíru, jež nepoškozuje barit.

V rámci teoretické magisterské práce psal na téma Česká fotografická avantgarda, s níž studium na ITF absolvoval.

Obrázek 22. ze souboru Ecce homo, Evžen Sobek, Portugalsko, 2000

„Tato práce chronologicky mapuje názory na fotografii a vznik prvních obecných teorií fotografického obrazu v Československu v letech 1918 až 1948, tak jak byly publikovány v československých fotografických periodících. Jednotlivé texty jsou vzájemně konfrontovány a komentovány v kontextu vývoje československé fotografie meziválečného období tak, aby čtenáři umožnily vytvořit si plastický obraz této epochy. Komentář také sleduje některé paralely s teoretickými pracemi zahraničních autorů, souvislosti s děním na ostatní výtvarné scéně a poukazuje na inspirační vlivy těchto prací na formulování obecných teorií fotografického obrazu v pozdějších letech.“(8)

7. Má vlast

Ve druhé polovině 90. let vzniká první barevný soubor zachycující politické i ekonomické dění v Československu po roce 1989. Po sametové revoluci, kdy většina lidí žila revolučním opojením, přichází reálná devadesátá léta. Obyvatelstvo zažívá vzrůstající životní standard, ale i obrovský tlak na spotřebu, nákup zboží a pasivní zábavu, kterou nabízí obrovská zábavní centra za podpory masivní reklamní kampaně.

Obrázek 23. ze série *Má vlast*, Evžen Sobek

Evžen Sobek nám v tomto barevném cyklu vykresluje společnost, která si do sytosti užívá donedávna komunistickým režimem zakázané zábavy. Lidé navštěvují nejrůznější akce, festivaly, soutěže, vystoupení a přehlídky. Všimá si bizarností a vtipných situací, se kterými se na podobných akcích střetáváme. Přejít z monochromatického řešení k barevnému obrazu byl zcela logický. Když začal Evžen na souboru Home sweet home pracovat, pořídil si první středoformát a velmi rychle se mu práce s ním zalíbila. Přístroj je perfektní pro práci v terénu a usnadňuje první kontakt s lidmi. Navíc působí profesionálním dojmem a lidé vás od té chvíle nepovažují za amatéra nebo paparazziho a uvědomují si, že fotografování myslíte seriózně.

Obrázek 24. *Martin Parr, British Tabloid, Beach Scene (1991), Skegness, England*

Ve stejném ironickém duchu vytvořil v roce 1974 cyklus fotografií Home, Sweet Home britský dokumentární fotograf a člen agentury Magnum Photos Martin Parr.

Obrázek 25. *Martin Kollar, ze série Nothing Special*

Obrázek 26. ze série *Má vlast*, Evžen Sobek

Ve svých projektech se zaměřuje na moderní konzumní společnost, turisty a nevkusné součásti anglických domovů, jako kýčovitě tapety, umělé květiny a porcelánové sošky. Charakteristické jsou pro něj jasné barvy, humor a konceptuální přístup. Také Martin Kollar využívá ve svých cyklech *Nothing special*, *European parliament* a *TV anchours* ironii a nadsázku.

8. Blue Dreaming

V roce 2006 začíná Evžen pracovat na souboru *Europe in Blue*. Většina fotografií byla pořízena na ostrově Sylt, kde trávil dovolenou a kde se na pláži potkával s lidmi v netradičních situacích. Jak už z názvu vyplývá, převládá na nich modrá barva posílená kontrastem béžového písku. Pro nastínění atmosféry severoněmeckého Syltu je nutno říci, že tento ostrov je nazýván baštou německé smetánky. Na dovolenou tu v minulosti jezdila Marlene Dietrichová nebo Thomas Mann, který jej překřtil na ostrov blažených. Dnes se tu můžete potkat s módním návrhářem Karlem Lagerfeldem, tenistou Borisem

Beckerem nebo německým moderátorem Güntrem Jauchem. Sylt zdobí nejkrásnější pláže Evropy, nechybí tu soukromá letiště, golfová hřiště a tradiční proutěné koše pro relaxaci na pláži. Když zatoužíte po něčem divočejším, můžete si půjčit koně, pro děti poníka a vyrazit jednoduše na projížďku po pláži. Ikonické místo láká turisty z celého světa, rozmanitost lidí a společenských tříd je neuvěřitelná, na 40km písčítých pláži se tu potkáte s VIP osobnostmi, tábořícími důchodci, tančícími pártyteenegery nebo surfaři.

Evžen Sobek na fotografiích zachycuje životní styl lidí, kteří si sem jezdí jen odpočinout, nebo tu žijí. Ustoupil od monochromatického řešení k barevnému a poprvé se v jeho tvorbě setkáváme se čtvercovým řešením a přímým pohledem fotografovaného objektu, tedy i práce s lidmi. Nechybí tu samozřejmě snímky, na kterých je něco zakryto či záměrně schováno, aby byla zachována určitá dávka tajemna, která je pro Evžena typická. Ostrov Sylt nakonec nezůstal jediným letoviskem, kam Evžen zavítal.

Na podobné bázi vznikly od roku 2006 ještě další dva soubory: Under Blue Sky a Life in Blue (2006-2010), ze kterých nakonec vznikl konečný soubor Blue Dreaming.

Under Blue Sky je cyklus fotografií zaměřený na různé aktivity, které lidé vykonávají pod širým nebem, a současně je situován jen do České republiky. Na rozdíl od souboru Europe in Blue, který je fotografován za slunečného počasí, exponoval Evžen většinu fotografií za chladných ran, obestřených mlhou a v podzimních a zimních dnech. Zmrzlá zasněžená krajina s postavami mizejícími ze záběru v mlze střídá snímek pořízený na lovu nebo lidové veselici. Až na několik fotografií, kde jsou lidé v běžném oblečení, většina postav je ustrojena do vojenské či lesnické uniformy, anebo masky.

Další soubor pohlcený Blue Dreaming, pravděpodobně nejširší, se jmenuje Life in Blue. Vznikl v okolí Novomlýnských nádrží v jihovýchodní části České republiky, nedaleko hranic s Rakouskem.

Při první náhodné návštěvě místo autora natolik zaujalo, že nepochyboval o tom, že se sem vrátí, a to ne jednou. Na mysl vytane mnoho otázek. Čím jsou lidé k tomuto místu tak přitahováni? Jsme fascinováni jejich životním stylem. Proč tráví tolik volného času v místě, kde se střetáváme jen s vodní plochou, betonem a prázdnou krajinou? Proč si tu

vytváří svoje druhé domovy a budují zahrádky?

Pro Evžena se tato podivuhodná oblast stala tématem na několik let. Postupně se začal seznamovat s místními, aby pochopil, jak tu život funguje, a odpověděl si tak na řadu otázek, které ho při první návštěvě napadaly. Postupem času se z lidí, obývajících přes léto břehy Novomlýnských nádrží, stali jeho přátelé a pochopil, proč tu setrvávají. Toto místo se pro ně stalo něčím, jako je rekreační chata, místo odpočinku a místo důležitých sociálních kontaktů, které si za ta léta vytvořili.

Stanové přístřešky pomalu nahradily dřevěné konstrukce a předzahrádky. Některé fotografie z cyklu jsou inscenované, ale ne úplně. Evžen vstupuje svoji vizí do odehrávajících se událostí na břehu. Při fotografování lidí nemá cenu hrát si na neviditelného, buď fotografovaný vstřícně spolupracuje, nebo výsledná fotografie stejně nevznikne.

Sérií Blue Life však práce neskončila. O fotografiích i o místu jejich pořízení se často bavil s kamarádem a kameramanem Jirkou Zikmundem. Téma Novomlýnských nádrží a komunity lidí, kteří tu tráví čas, ho zaujalo natolik, že se rozhodl o tomto fenoménu natočit dokumentární film pro HBO. Evžen se mu snažil především zprostředkovat kontakt s místními, aby dlouze nemusel řešit vztahy a otázku důvěry. Dařilo se to jak kdy. Přece jen před kamerou je situace jiná než před objektivem. Zároveň o sobě mají lidé nějakou představu a na kameře to vypadá mnohdy jinak. Záměrem filmu bylo především poslechnout si jednotlivé členy místní kolonie a zjistit, proč břehy obývají a tráví tu veškerý volný čas.

Během natáčení došlo k mnoha zvrátům. Jedna ze skupin, se kterou byl Evžen hodně zadobře, a pojilo je dlouholeté přátelství, se rozhořčila, neboť o nich měl říci něco nelichotivého v televizi. K čemuž ovšem nedošlo.

Další nepříjemnou situací, která do natáčení vstoupila, byl sesuv půdy na podzim roku 2014, ke kterému na Břeclavsku došlo. Po vydatných zářijových deštích byla zasypána část kolonie, asi dva až tři karavany, a to vedlo k dost hysterické reakci. Nejzajímavější část kolonie, která se vinula asi půl kilometru, se musela vystěhovat. Poté byly uzavírány z důvodu bezpečnosti další části a nyní dochází k stěhování další lokality, která se táhne dál od Věstonic k Pavlovu. Teď už to není z důvodu nebezpečí, ale něco

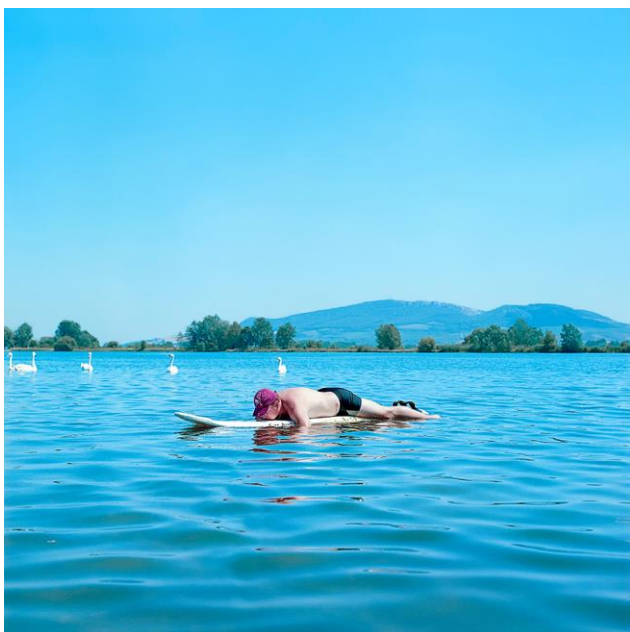
se tam zlomilo a lidé musí pryč.

Obyvatelé kolonie se sice posunuli na jiná místa, ale svět, který Evžen fotil, vlastně zanikl. Zbýl jen fragment, který už není ryzí verzí českého živelného kempování. Nyní na filmovém dokumentu pracuje Jiří Zikmund s dalším filmařem, Markem Sklenářem. HBO nakonec ze spolupráce vycouvala, neboť se jim první stopáž zdála nedostatečně akční, příliš intelektuální. Dokument byl založený na tom, že si obyvatelé kolonie někdo poslechnou a skýtal v sobě velkou lidskou dimenzi.

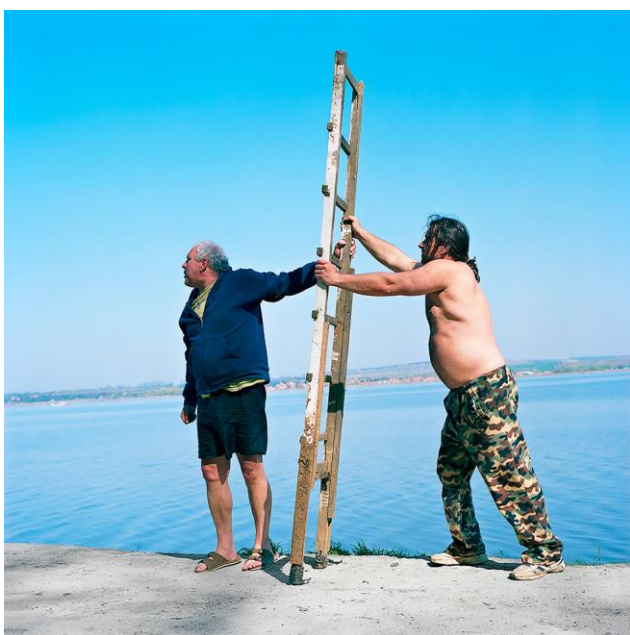
Na katalogu a knize spolupracoval Evžen Sobek s grafičkou Lindou Dostálkovou. Její práce velmi dobře fungovala i jako propagace ve světě.

Obrázek 27. z souboru *Blue Dreaming*, Evžen Sobek

Obrázek 28. ze souboru Blue Dreaming, Evžen Sobek

Obrázek 29. ze souboru Blue Dreaming, Evžen Sobek

9. Hidden Landscapes

Soubor Hidden Landscapes vznikl na základě pozvání Pavla Smejkal do Košic. Košice tehdy kandidovaly na město Evropy a v rámci kulturního programu, který této žádosti

předcházel, se konal mezinárodní workshop, kam byli pozváni fotografové vždy z druhého největšího města v republice. Prvním tématem, které Evžena napadlo, byla sídliště, kterými jsou Košice olemovány. Fotografický soubor s tímto tématem ale v minulosti vytvořil Andrej Balco a pracoval na něm více jak rok. V rámci týdne či deseti dnů se takové téma nedalo obsáhnout. Evžen se tedy rozhodl zaznamenat místa, ve kterých žijeme a objekty, které vnímáme jako normální, akceptujeme je, ale ve skutečnosti krajinu hyzdí. Prostor je jimi zaplevelen. S příchodem roku 2008 se začala více dostávat ke slovu i digitální technika a tento soubor sloužil k vyzkoušení snímání krajiny za nočního a podvečerního světla. V práci řeší tzv. Antiurbanismus. Snímky jsou vytvořeny především v noci, za stmívání či brzy k ránu.

„Nevnímáme tuto architekturu jako nenormální, nikdo se nad ničím nepozastaví. Tyto objekty člověk nepostřehne za denního světla, protože jsme na ně zvyklí, jsou součástí běžné reality. Snímky jsem vytvářel během noci. Místa jsem si hledal přes den, podle toho, kde vycházelo slunce. Během této doby jsem měl obrácený režim, ve dne jsem zčásti spal a navečer jsem odjížděl fotografovat po okolí Košic.“(9)

Obrázek 30. z cyklu *Hidden Landscapes*, Evžen Sobek, 2008-2011

Obrázek 31. z cyklu *Hidden Landscapes*, Evžen Sobek, 2008-2011

10. 267.277 Square Miles of Heaven

V současné době pracuje Evžen na fotografiích z prostředí texaského venkova.

Při návštěvě fotografického fotofestivalu Fotofest v Houstonu, jedním z největších festivalů umělecké fotografie ve světě, měl možnost na pozvání přátel zavítat na největší třídenní festival rodea v Americe. Rodeo v Houstonu je velmi specifická událost, kde probíhají také farmářské trhy, aukce zvířat, soutěže farmářů a koncerty. Několikasekundové sportovní výkony cowboys jsou přenášeny opakovaně na obřích obrazovkách lemujících halu gigantických rozměrů a televizích, aby divákům neunikl sebemenší detail, nebo aby se mohli k rozhodujícímu momentu vrátit.

Evžen si na fotografiích vybírá chvílky vytržené z kontextu, takřka extrakty odehraných situací obestřené tajemstvím. Snímky nejsou inscenované, ale Evžen na nejintenzivnější kýžené okamžiky čeká.

Obrázek 32. ze souboru 267.277 Square Miles of Heaven, Evžen Sobek

11. Frame

Mezinárodní soutěž Frame vznikla v roce 2005 jako ojedinělý fotografický projekt Ondřeje Žižky a Evžena Sobka. Na nápad uspořádat soutěž pro studenty fotografických škol a profesionální fotografy přišel v roce 2004 Ondřej Žižka, student magisterského studia Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Zpočátku konzultoval rozvíjející se projekt s profesorem Jindřichem Štreitem a později s Evženem Sobkem. Celý projekt reagoval na absenci fotografické soutěže pro mladé talenty. Jejím centrem

se mělo stát Brno. Podle idey organizátora Ondřeje Žižky měl být projekt tematicky spjat s městem Brnem, ale hned v prvním roce existence se kategorie rozšířily, a vyvinul se tak plnohodnotný a koncepčně zajímavější projekt. Od roku 2005 byla vyhlašována vždy tři témata, kupříkladu 100% ŽIVOT, KOMUNIKACE, DOMOV. Evžen Sobek a Ondřej Žižka na soutěži spolupracovali od roku 2005 do roku 2010. Organizace a shánění sponzorů nebyly jednoduché. První ročník byl skoro bezproblémový, ale další roky se potýkaly s problémy se sháněním dotací od sponzorů. Evžen Sobek poznamenal, že chtěl dát výhercům podobnou šanci, jakou on dostal na Mio Photo Award v Japonsku – možnost rok či dva věnovat se pouze fotografii je neuvěřitelná. V současné chvíli v České republice podobná, zcela výtvarná fotografická soutěž neexistuje, což je velká škoda.

V rolích porotců se ocitla celá řada fotografů, kurátorů, lektorů a teoretiků – Jindřich Štreit, Aleš Kuneš, Ivan Pinkava, Jana Bömerová, Eva Heyd, Bohunka Koklesová, Iren Stehli, Lucia L. Fiserová, Jana Hojstičová, Tomáš Pospěch, Josef Moucha, Jiří Pátek, Pavel Dias, Péter Korniss, Michal Hladík, Miroslav Vojtěchovský, Ábel Szalontai a Vojtěch V. Sláma.

12. Pedagogická činnost

V roce 1997 začal Evžen Sobek učit na soukromé škole AHA! v rámci večerní školy pro dospělé. Škola nabízela různé kurzy a rekvalifikace v různých oblastech. Několik let poté založil Evžen Sobek v Brně Fotoškolu, která poskytuje vzdělávání v oboru kreativní i užité fotografie. Jednotlivé kurzy jsou vedeny výhradně profesionálními fotografy s dlouhodobou praxí a mezinárodním renomé. Tvůrčí dílny vede Evžen Sobek, Gabriela Kolčavová, Vojta Sláma a Igor Malijevský. Práci se světlem vyučuje Tomáš Tichý a Miro Myška. V rámci školy se lze seznámit i s autorským právem pod vedením Radany Halškové a s photoshopem pod vedením Marka Detka. Školu navštěvují především lidé, kteří by se o fotografii chtěli dozvědět více nebo se chtějí připravit na studium fotografie na vysoké škole. Absolventi kurzů si většinou volí mezi kombinovanou formou studia na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě,

nebo denním studiem v ateliéru Reklamní fotografie na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Mezi současné studenty ITF, kteří prošli kurzem Evžena Sobka, patří Bára Ponešová, Veronika Makovská, Svatopluk Klesnil, Barbora Skopalíková, Marek Matušík, Pavel Kopřiva, Michaela Holly a další. Na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně pokračují ve studiu, např. Kamila Musilová nebo Jakub Skokan.

Po absolvování studia na Institutu tvůrčí fotografie v roce 2000 dostal Evžen Sobek nabídku od prof. PhDr. Vladimíra Birguse, aby na škole vyučoval. Od roku 2000 vedl společně s MgA Alešem Kunešem předmět Teorie fotografie a v navazujícím magisterském studiu vyučuje Evžen Sobek předmět Dokumentární fotografie a fikce. Současné s pedagogickou činností na ITF a Fotoškole Brno se autor věnoval mnoha workshopům a dílnám.

Obrázek 33. ze souboru *267.277 Square Miles of Heaven*, Evžen Sobek

13. Komerční tvorba

Práce v komerční oblasti není pro Evžena stěžejní. Věnuje se především svým projektům a pedagogické činnosti. Z komerčních zakázek bych zmínila například módní fotografie z let 2006 – 2007, zhotovené pro módní návrhářku Martu Dohnalovou, později Lungovou. V Evženově tvorbě jsem se totiž s módou nesetkala, a proto jsem byla překvapená netypickým řešením snímků a také tím, že jsem o nich dříve neslyšela. Jsou řešené dokumentární formou. Modelka se na nich věnuje běžným činnostem v interiérech vily na Kraví Hoře v Brně a v prostředí zahrady a bazénu. Jsou tu zachyceni dělníci, kteří pracují na renovaci a modelka jakoby nic prochází zahradou a přemýšlí u bazénu. K fotografiím byl vydán katalog.

Další zajímavou komerční prací jsou snímky pro hospic v Rajhradě u Brna. Jedná se o černobílé fotografie pořízené v letech 2006-2007. Na snímcích jsou dokumentární formou prezentovány služby hospice, který o seniory pečuje jak v doma, tak v budově hospicu.

Obrázek 34. *Móda, Evžen Sobek, Brno, 2006 - 2007*

Pro SkyEurope Airlines inflight magazine fotografoval Evžen více jak tři roky reportážní snímky z cestovních destinací a také se podílel na tvorbě kalendářů pro Evropský dotační program (ROP) Jihovýchod.

Za nejzajímavější soubor na zakázku, na kterém Evžen pracoval, považují Chartisty. Portrétoval například spisovatele Pavla Kohouta, žijícího od roku 1978 v Rakousku, malíře Petra Koubu, písničkářku Dášu Vokatou, sociologa Miloše Fládra, malíře Ondřeje Kohouta a další.

Žurnalistické práci se nevěnuje, sice krátce spolupracoval s časopisem Reflex, ale po neshodách činnost ukončil. Nyní pracuje na propagačních fotografiích pro klášter Želiv.

Obrázek 35. *Móda, Evžen Sobek, Brno, 2006 - 2007*

Obrázek 36. ze souboru pro hospic, Rajhrad u Brna, 2006-2007

Obrázek 37. ze souboru pro hospic, Rajhrad u Brna, 2006-2007

14. Rozhovor s Evženem Sobkem

Nedávno se ti narodil syn, jak to ovlivnilo tvůj život, tvoji tvorbu?

„Ovlivnilo to spoustu věcí. Člověk už není pánem svého času, jak dříve byl. To rozhodně. Je to otázka volby, mohl bych se na to vykašlat, ale je to pro mě důležité, nějak s tím klukem fungovat. Teď je ještě brzo, protože mu budou tři roky, později bude řešit kolem sebe spoustu věcí, bude to zajímavější. Později ho bude něco bavit, zajímat. Nyní mě baví sledovat realitu jeho očima. Nejvíc tu změnu pozoruji na tom, že dříve se člověk mohl sbalit a jet kamkoliv, teď už to tak nejde. Předtím to bylo jinak.“

Jak vnímáš pozici fotografa na české fotografické scéně a co si myslíš

o “uměleckém provozu“ v Čechách?

„Schází se tady více faktorů, určitě je tu hodně malý trh na fotku. Je to otázka časopisů které se tady vydávají. Tím že náklady jsou malé, je tu tlak na to, aby příprava časopisu skoro nic nestála. Každý bere cokoli a kdekoli. Pokud by se vydavatelé pokusili pracovat kvalitněji, dalo by se to dělat lépe. Je to i otázka práce s grafikou, nesnažit se jen vytapetovat plochu časopisu, ale chovat se k fotografiím slušně. Úroveň grafiky u nás je nula.“

Často vystavuješ v zahraničí i v České republice, se kterým galeristou se ti dobře spolupracovalo?

„Spolupracoval jsem rád s galerií Páté patro v Praze na ul. Myslíkově. Galerii provozuje pan Šimon, který žil ve Švýcarsku a vrátil se do Čech, aby tady rozhýbal trh s uměním. Založil si galerii a rozhodl se, že bude prodávat současné české umění, a každý půlrok probíhají aukce.“

Kdo si fotografie nejčastěji kupuje?

„Jsou sběratelé, kteří si chtějí rozšířit svou sbírku a pak jsou tu lidé, kterým se fotografie líbí a taky si to chtějí někde pověsit a tam je potom otázka co člověk fotí. Ne každý si do interiéru pověsí nějakou cizí, pitoreskní figurku od jezer, aby se na to díval celý život. Pověsí si tam spíš krajinku nebo nahou ženu. Tady tu otázku jsem řešil, když jsem vystavoval v New Yorku. Výstava se musela trochu přizpůsobit klientům, vystavit méně figur a více art věci, které si klienti koupí. Trh je i o tom. Galerista z toho žije a lidé

do galerie chodí, protože se jim fotografie či obrazy, které galerista vystavuje, líbí. Je jakýmsi potvrzením dobrého vkusu.“

Jaký film tě v poslední době zaujal?

„To si teď nevzpomenu, hrál tam Keitel a na podzim to bylo v kině. Byla to taková story dvou starých pánů, jeden byl dirigent a druhý byl filmový režisér a rekreovali se v takovém exkluzivním sanatoriu.“

Mládí?

„Jo, Mládí, tak to mě fakt dostalo. Do kina teď chodím málo, nebo spíš na tyto filmy. Hodně času jsem tam strávil v 90. letech, to jsem ještě nasával atmosféru a vedl jsem tady videopůjčovnu. Docela jsem se v této oblasti pohyboval a sponzorovali jsme filmový klub, který jsem tady prosadil. Vybuďoval jsem tam portfolio filmů, kam chodili všichni lidé z divadel a tak. Podařilo se tam něco vybudovat. A pak to všechno změnila TV Nova.“

Jaká fotografická práce tě v poslední době zaujala?

„Asi nebudu schopen říct jednu věc. Najdou se zajímavé věci, ale v té záplavě je to strašně nivelizované.“

Hodně fotografů si nechává svoje fotografie upravovat. Děláš si korekce snímků sám?

„Záleží na tom, jestli se jedná o komerční zakázku nebo o něco autorského. Když vezmeš, že v knize je 50 fotografií, tak za pět let práce to zase není takový objem, který bych někomu nechal dělat. Samozřejmě si udělám úpravy, které chci a pro tisk to nechám upravit, to nechám řešit studio, protože oni ví, jak to udělat, aby to vypadalo dobře. Ale jsem u toho, řeším si detaily a barvy.“

S kým spolupracuješ v oblasti grafiky?

„Dobře se mi pracovalo s Lindou Dostálkovou, ale ta už teď nemá čas. Měli jsme spolu spolupracovat na katalogu a knize Lidé Hlučínska, ale sešlo z toho. Na základě referencí jsem se teď domluvil s Anežkou Hrubou. Předtím jsme s Lindou dali dohromady katalog Life in blue, to byl takový zajímavý úlet a velice dobře fungoval i jako propagace. Design byl hodně podřízený fotkám, byly to fotky formátu 30x30 a já jsem chtěl, aby ta fotka tam vyzněla. Nechtěl jsem jen informativní katalog. Šli jsme

do maximálního možného formátu, který lze svázat a nestojí to žádné extrémní peníze. Kniha má netradiční formát 30x30 a fotky tam vyznívají tak, jak jsem si představoval. Jde vždy o to, zda převáží grafika či fotka. V tom prvním kroku s Lindou, tam ta grafika je dost dominantní a podporuje jakousi ideu nebo nějaký ten pocit, který v sobě ten projekt nese. V tom druhém to unesou víc ty fotky.“

A předchozí práce?

„Předtím to bylo Ecce homo. Teď bych asi uvažoval o jiném designu titulní strany. Na počátku jsem to chtěl udělat úplně jinak, ale nebyly tady technologie, které by se na to daly použít. Chtěl jsem, aby tam byly fotky samostatně, každý obraz sám za sebe, přišlo mi to, že je to tak správně. Neměl jsem potřebu vytvářet nějaké dvojice a nějaké vztahy.“

A na čem pracuješ v současnosti?

„Ten nový katalog nebo kniha, na kterém teď pracujeme, tam bych byl rád, kdyby to bylo takové živější. Chceme vytvořit něco méně konvenčního. Není naší snahou udělat knížku, ale spíš jako věc, která by sama o sobě už nějak vypovídala designem, nebo by design podpořil tu situaci, která tam existuje. Charakter toho prostředí, bude se možná více pracovat s texty, nebo citáty. Někde se to v tom designu promítne.“

V rozhovoru s Petrem Vilgusem jsi zmínil, že zemí, do které by ses chtěl vrátit je Japonsko. Proč právě tam?

„Japonsko mě fascinuje právě tím, jak spontánně se tam propojilo to staré s tím novým. Těžko se to vysvětluje, člověk to musí vidět nebo zažít. Když jsem tam poprvé vystoupil z letadla, tak první pocit, který jsem měl, byla strašná energie. Člověk to samozřejmě posuzuje jinak z pohledu cizince, než ten, kdo tam celý život žije. Mám rád i japonskou literaturu a kinematografii a jejich způsob vyprávění, kdy se zpravidla vše rozhodne na posledních dvou stranách knížky.“

V mládí jsi hrál závodně badminton, jak dlouho ses mu věnoval a co nějaké další sporty?

„Hrál jsem závodně 15 let, dneska mě mrzí, že na to nemám čas. A k tomu potom přibýlo ještě trénování dětí v lyžování a ještě jsem strašně rád jezdil na kole. Co se týká badmintonu, tak koncem 80. let se náš oddíl trochu rozklížil, všechno bylo tehdy jinak,

než je to teď. Na trénink jsme měli jeden kurt, trénovali jsme na půlky a na konci tréninku jsme si zahráli 2x do pěti. Všechno tehdy bylo jinak. Také koupit si raketu byla taškařice, pašovaly se marky do Německa, aby si člověk raketu dovezl. Vždycky mě bavilo nějak se hýbat. Původně jsem chtěl jezdit na kole, strašně jsem miloval kolo. Jezdil jsem docela dobře, vždycky jsem všechny sprinty vyhrál. Dalším pojátkem byla mamka, která pracovala na sportovním lékařství a chodili tam všichni mistři světa – sprinteři, např. Anton Tkáč, to byl můj největší idol. V roce 1976 jsem od něj dostal podepsanou fotku, jak vyhrál v Montrealu mistrovství světa ve sprintu.

15. Evžen Sobek očima kolegů

V rámci své práce jsem také chtěla zjistit, jak se na tvorbu Evžena dívají jeho kolegové a přátelé. Položila jsem jim podobnou otázku. Zajímalo mě, kterou z fotografií či sérií považují za nejzdařilejší a jak jim Evžen uvízl v paměti jako člověk.

„S Evženem Sobkem se známe již z minulého století. Objevil se jako výrazný student na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Během studia mne zaujaly jeho dokumentární fotografie, jednoduché, úderné, tmavěji podané s výraznou černou.

Jeho přivázaná opice se mi vryla do paměti a stále ji považuji za velmi dobrou. Fotografie vznikla v roce 2000 na každoroční pouti cikánů v St. Maries de la Mer, ve středomořském městečku v deltě řeky Rhony. Již příští rok jsme před 20. květnem společně vyrazili na setkání cikánů v Camarque. Vzali jsme sebou další studenty ITF. Pamatuji si na výrazné překvapení Ivety Juchelkové, když jsme kolem půlnoci sjeli z dálnice v Německu a na louce si rozhodli karimatky a spacáky. Poprvé spala pod širákem. Po krátké návštěvě Arles, jsme dojeli do kempu u St. Maries de la Mer. Intenzivní čtyř až pětidenní fotografování přineslo u všech velmi dobré výsledky. Celková atmosféra byla dotvořená Provensálskými býčími zápasy a návštěvou středověkého města Aiques-Mortes a Nimes. V roce 2002, kdy byl Sobek již externím pedagogem ITF, jsme vyrazili znovu, tentokrát i s Karlem Ponešem a dalšími studenty. Poneš fotografie z Camargue použil na svoji bakalářskou diplomovou práci.

Během svého šestiletého pedagogického působení na ITF byl Evžen, díky své důslednosti a někdy až tvrdým požadavkům na studenty, přínosem. Řada kolegů ho považovala, právě pro jeho kritičnost a nekompromisnost, za příliv nové krve, zvláště při společném hodnocení klousur a diplomových prací.

Jeho vyšší nároky na studenty mne nepřekvapovaly, delší dobu jsme byli kolegové v jeho Fotoškole Brno, kde jsem asi deset let vyučoval v rekvalifikačním kurzu. Bez dokonalé přípravy nepouštěl studenty k závěrečné zkoušce, často jim i prodlužoval termín závěrečné práce. Někdy nás to časově zbytečně vytěžovalo, ale u Evžena to byla samozřejmost.

Jeho nejlepším a zároveň také nejpropracovanějším fotografickým souborem je bezesporu cyklus Modrý svět. Začal jej soustavněji fotografovat na Mlýnských jezerech, hlavně v kempu u laguny. Ale již předtím objížděl různá koupaliště a zatopené lomy v blízkém okolí, kde v létě fotografoval. Později mi občas ukázal další rozpracované série fotografií z Německa apod. Cyklus vydal knižně pod názvem Life in Blue.“

Miro Myška

„Evženovy fotografie mám rád pro jejich redukovanou formu, lehkou ironii a jemnou estetiku. Pokud bych měl vyzdvihnout jediný soubor z jeho tvorby, pak by to byl jednoznačně Ecce Homo. Důvodem není staromilský obdiv k černobílé škále, ale intenzivní energie čistého a hlubokého prožitku, která z fotografií vyzařuje.“

Ondřej Žižka

„Evžen je jeden z nejvýraznějších absolventů institutu a je to výborný fotograf. Pro mě jsou ústřední dva soubory rozsahem i kvalitou. Je to Ecce homo a potom Life in blue. S tím, že Ecce homo je klasický černobílý dokument, který v sobě má specifický prožitek a je v něm cítit Evžena jako člověka. Což je vždycky přínos. Nemám moc rád srovnávání fotografií podle toho, že někdo už něco podobného nafotil, protože se to dá najít prakticky u čehokoliv. A samo o sobě to, že se ty fotky podobají práci někoho jiného, není špatně. Pokud to má ještě přidanou hodnotu autora.

Druhý soubor je Life in blue, u kterého mě mrzí v podstatě to, že ten soubor mohl být

lepší, kdyby duševní rozpoložení Evžena bylo jako u souboru Ecce home nebo u ranějších prací, protože u něj je znatelné, že k těm lidem má určitý odstup a je cítit, že na ně má určitý názor, který nekonfrontuje s realitou, ale prostě ho má, podle toho názoru fotí, zároveň si od nich drží odstup, takže ho ani nemůže změnit. Je tam určitá bariéra. Kdyby tam nebyla, tak je to špičkový dokument a řeknu, že je to nejlepší, co kdy udělal.“

Karel Poneš

16. Závěr

Na počátku své kariéry chtěl Evžen Sobek dělat artfotografii a jak už v mnoha rozhovorech zmínil, zjistil, že život sám o sobě zajímavý a není tedy zapotřebí inscenovat. Prvky a vizuální jazyk, se kterým autor pracuje v současné době, se bezesporu změnil. První patrnou změnou je práce s barvou, druhou pak přechod od kinofilmu ke středoformátu. Na snímcích z posledních cyklů *Blue Dreaming* a *267.277 Square Miles of Heaven* je patrné, že na okamžik, kdy zmáčkne spoušť, trpělivě vyčkává. Snímky působí více racionálně a jakoby s odstupem. Hlavní děj se neodehrává v zlatém řezu, ale nalézáme ho přesně uprostřed fotografie s přísně srovnanými svislicemi. Osoby v záběru jsou povětšinou v naprostém klidu, rozjímají na pláži, věnují se četbě nebo lehké práci. Během svého působení na české fotografické scéně ovlivnil, ať už přímo či nepřímo, řadu fotografů a studentů vizuálního umění.

„V cyklu *Ecce Homo*, jenž byl plný pohybu, drobných osobních dramát a bylo v podstatě lhostejné, kde dané fotografie vznikly. Ona osobní dramata v sobě totiž měla cosi obecně lidského, jako například téma svobody a nesvobody. A jakoby toto hledačství obecného nyní Evžena opustilo, nebo možná prozatím našel odpověď. Evžen tak s lehkým nadhledem glosuje tento západní svět, který od osobních dramát, sice drobných, ale navýsost pravdivých, přechází ke snění, nebo spíše k snílkovství. Od nebe k jakémusi iluzornímu nebičku na zemi, které má být pokud možno levné, atraktivní a především velmi blízko. Protože to skutečné bychom si museli zasloužit, což obnáší mnoho sil a také obětí, kterých ovšem v naší pohodlnosti nejsme povětšinou schopni.“(10)

17. Seznam ocenění:

2000 M.I.L.K. competition, ocenění v kategorii „Láska“, U.S.A.

2000 MiO Photo Award, Grand Prix v soutěži mladých fotografů do 35 let, Japonsko

2001 Talentinum, 2.cena v kategorii dokumentární fotografie, Česká republika

2010 LensCulture Award, čestné uznání série Life in Blue, Francie

Seznam grantů:

CHOICE – /Credit Suisse Masterclass for Photojournalists from Central and Eastern Europe/, U.S.A. – Maďarsko

Internationales Haus der Autoren Graz, Cultural City Network Graz, Graz, Rakousko
Stiftung kunst:raum sylt quelle, Sylt, Německo

Seznam realizovaných dokumentárních projektů:

1992 – 1994 „Konvent“ dokument o životě komunity mnichů premonstrátů v klášteře v Želivě

1994 – 1995 „Lidé Hlučínska 90. let 20. století“ – projekt Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě

1998 – 1999 „Romové ve městě Brně“ dokumentace života brněnské romské komunity ve spolupráci s Muzeem kultury v Brně

1999 – 2004 „Ecce homo“ dokumentární fotografie – osobní subjektivní výpověď o každodenním životě lidí

2003 – 2006 „Má vlast“ osobní obrázková výpověď o proměnách života v České republice po pádu komunistického režimu

2006 – 2010 „Modrý život“ dokument mapující realitu „víkendové“ kultury v oblasti umělých jezer na Jižní Moravě

od 2010 „Modré snění“ fotografický cyklus o propojení současného člověka s prostorem Země

od 2014 „267.277 Square Miles of Heaven“ Texas očima evropského návštěvníka

od 2015 „20 let poté..“ proměna města Dolní Benešov

Samostatné výstavy do roku 2000:

- 1994 „Konvent“, Opava, Sněmovní sál Minoritského kláštera (s Jindřichem Štreitem)
- 1994 „Konvent“, Želiv, kostel na Nebevstoupení Panny Marie
- 1994 „Konvent“, Moravský Beroun, farní kostel Nanebevzetí Panny Marie
- 1998 „Romové ve městě Brně“, Brno, Galerie Škoda
- 1998 „Romové ve městě Brně“, Uherské Hradiště, kino Hvězda
- 1998 „Romové ve městě Brně“, Brno, galerie kina Art
- 1998 „Romové ve městě Brně“, Brno, křížová chodba Nové radnice
- 1999 „Tělo, světlo a stín“, Brno, galerie klubu Philadelphia
- 1998 „Romové ve městě Brně – kapitola druhá“, Brno, galerie Špilar
- 1999 „Sblížení“, Prostějov, galerie kina Metro
- 1999 „Ecce homo“, Ostrava, Národní divadlo moravskoslezské – Divadlo Jiřího Myrona (s Janem Schejbalem)
- 1999 „Ecce homo“, Galerie FOMA, Brno (repríza: Ostrava)
- 2000 „Slunce a stín“ Galerie Ambient, Praha
- 2000 „Současná česká dokumentární fotografie“, Thun

Společné výstavy do roku 2000:

- 1993 „Fotografie z Institutu tvůrčí fotografie SU v Opavě“, Katovice, Galerie Pusta
- 1995 „Lidé Hlučínska 90. let 20. století“, Sudice, Dolní Benešov, Kravaře
- 1996 „Nová jména“, Praha, Pražský dům fotografie
- 1996 „Institut tvůrčí fotografie 25/5“, Opava, Slezské zemské muzeum
- 1996 „Ateliér Jindřicha Štreita“, Uherské Hradiště, kino Hvězda
- 1996 „Na rozhrání“, Řezno, Galerie Salzstadel (reprízy: Mnichov a Český Krumlov)
- 1996 „Dokumentární fotografie v České republice“, Thun (Švýcarsko)
- 1998 „Zlín a jeho lidé – projekt ITF“, Zlín, Městské divadlo
- 1998 „Institut tvůrčí fotografie SU v Opavě“, Bratislava, Galerie Dieblo (v rámci Měsíce fotografie)
- 1999 „Diplomové práce Institutu tvůrčí fotografie SU v Opavě“, Brno, Moravská galerie (reprízy: Ostrava, Würzburg, Karviná)

1999 „Jiný svět“, Opava, Dům umění

1999 „Lidé Hlučínska 90. let 20. století“, Opava, Slezské zemské muzeum (reprízy:
Ostrava, Kravaře)

1999 „Czech Press Photo“, Praha, Staroměstská radnice

2000 „MiO Photo Award, MiO Gallery, Osaka

2000 „Diplomové práce z ITF“, Galerie Opera, Ostrava

Zastoupení ve sbírkách:

Moravská galerie v Brně

Muzeum romské kultury v Brně

Citace:

- (1) Vladimír Birgus: Katalog Evžen Sobek – Ecce Homo, Opava 1999
- (2) Vladimír Birgus: Katalog Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století ve fotografiích, Opava 1995
- (3) Evžen Sobek: Katalog Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století ve fotografiích, Opava 1995
- (4) Tomáš Pospěch: Katalog Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století ve fotografiích, Opava 1995
- (5) Ilona Lázníčková: Mladá fronta DNES, Fotograf zachytí život brněnských Romů, Brno 1998
- (6) Vladimír Birgus: Fotografie Magazín 11/2000, str. 20
- (7) Evžen Sobek: Rozhovor s Evženem Sobkem aneb Sobek na modro, DIGIarena.cz, autor: Petr Vilgus, 2011
- (8) Evžen Sobek: Teoretické práce české fotografické avantgardy, Opava 2005, str. 3
- (9) Evžen Sobek: poznámky, nahrávaný rozhovor k bakalářské práci, Brno 2016
- (10) Lukáš Bártl: Katalog Blue Dreaming/Evžen Sobek, Ostrava 2015

Internetové zdroje:

<http://evzensobek.com/>

<http://digiarena.e15.cz/rozhovor-s-evzenem-sobkem-aneb-sobek-na-modro>

<http://zeliv.eu/turisticky-portal/historie-klastera/>

<http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=043&clanek=030439>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Ev%C5%BEen_Sobek

<http://www.lgp.cz/cz/udalost/vystava/jan-lukas,-victor-kolar,-evzen-sobek.html>

itf.fpf.slucz/studenti/zunova_texty/54-Ev%C5%BEen%20Sobek.doc

https://cs.wikipedia.org/wiki/Martin_Parr

Literatura:

BIRGUS, Vladimír a MLČOCH, Jan: Česká fotografie 20. století,
Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze/ KANT, Praha, 2010

BIRGUS, Vladimír a MLČOCH, Jan: Česká fotografie 20. století – Průvodce,
Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze/ KANT, Praha, 2005

SOBEK, Evžen: Teoretické práce české fotografické avantgardy/ Slezská univerzita
v Opavě, Opava, 2005

HLÍVA, Tomáš: Frame sedm ročníků fotografické soutěže/Slezská univerzita v Opavě,
Opava, 2012

Jmenný rejstřík:

Balco Andrej 38

Bartek Vojtěch 14 - 16

Birgus Vladimír 26, 42

Bohuňovský Josef 16

Bohdan Vlado 24

Bömerová Jana 41

Bridgesová L. N. 24

Detko Marek 41

Dias Pavel 12, 41

Dostálková Linda 36

Einkler Walter 24

Fišer Zdeněk 16

Fišerová Jarmila 16

Freeman Gary 23,24

Grassick Richard 20

Hacker Kerstin 24

Halšková Radana 41

Heyd Eva 41

Hladík Michal 41

Hojstičová Jana 41

Holly Michaela 42
Höller Christof 24
Klesnil Svatopluk 42
Koklesová Bohunka 41
Kolčavová Gabriela 41
Kollar Martin 32,33
Kopřiva Pavel 42
Korniss Péter 41
Kotas Bohumil 16
Koudelka Josef 27
Koukal Frank - 8
Kroužek Jaroslav 16
Kuneš Aleš 41, 42
Kyndrová Dana 16
Lázničková Irena 21
Latinovič E. V. 24
Luskačová Markéta 19-21
Makovská Veronika 42
Malijevský Igor 41
Matušík Marek 42
Moucha Josef 41
Musilová Kamila 42

Myška Miroslav 27, 41, 50

Parr Martin 32

Pátek Jiří 41

Pinkava Ivan 41

Poláček Jiří 16

Poneš Karel 27, 51

Ponešová Barbora 42

Popelář Martin 14 - 16

Pospěch Tomáš 14, 18. 41

Saudek Jan - 9

Siostrzonek Jiří 15

Sklenář Marek 36

Skokan Jakub 42

Skopalíková Barbora 42

Sláma Vojtěch 41

Smejkal Pavel 37

Sobek Evžen 8 – 12, 14 – 17, 20, 22 – 28, 29 – 34, 36 – 44, 46, 49

Sobotka Jakub 14

Stehli Irena 16, 41

Steinz Björn 23,24

Stryker Roy 15

Szalontai Ábel 41

Šimánek Dušan 16

Šimáňová Jarmila 24

Škvorová Lucie 14 - 16

Šperl Daniel 24

Štěcha Pavel 16

Štreit Jindřich 9, 12, 14-16, 18-20, 23, 24, 40

Takanaši Jataka 28

Tichý Tomáš 41

Vilgus Petr 28

Vladárová Kateřina 14,15

Vojtěchovský Miroslav 41

Vystavěl Michal 9

Wzatek Antonín 16

Zikmund Jiří 35

Žižka Ondřej 40, 41, 50

Drahomíra Otoupalová

Evžen Sobek

Evžen Sobek

Teoretická bakalářská práce zpracována pro:

Institut tvůrčí fotografie

Slezská univerzita v Opavě

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Obor: Tvůrčí fotografie

Vedoucí práce: prof. Mgr. Jindřich Štreit, dr.h.c.

Oponent: MgA. Karel Poneš

Práce obsahuje:

56 054 znaků

45 normostran

37 fotografií

Opava 2016